

ffete netop da Krigen udbrød, at paa Grandsfen af Velle Amt inde i Skanderborg Amt, at en Mand kjøbte en Nabogaard, for at sammenlægge den med sin egen, og derved skilte sig ved sin egen Gaard; han kjøbte til en saa høi Priis, at da Fordringen blev ham opfagt i Utide kort efter, maatte han, for at udrede Fordringen, sælge sin egen Gaard tilligemed den anden, han havde tænkt at sammenlægge den med. Han blev derved aldeles ødelagt og mistede Alt hvad han eiede ved denne Handel. Naar den ærede Drdsfører meente, at det var umuligt, at de større Eiendomme kunde indtage de mindre, da disse vilde værges sig med stor Haardnakkenhed derimod, saa skal jeg blot anføre, at dette gaar meget naturligt til, thi den driftige og formuende Gaardmand, der seer, at hans Nabogaard bliver ledig enten til Salg eller til Udskytning, beregner, at han kan med samme Folketal, med samme Besætning, med samme Driftsomkostninger, drive et Areal af 20 eller 30 Tdr. Land mere end han har, og saaledes er jo her sparet for ham den hele Driftsomkostning ved at drive dette Tillæg til sin Gaard. Det er denne Beregning, som gjør, at Lysten til Sammenlægning voxer, at de kunne drive et større Areal med det samme Folkehold og med samme Omkostninger. De kunne gjøre det til en vis Grad, men gaae de til det dobbelte Areal og derover, saa voxer Driftsomkostningerne, saa voxer Tilfætningen, Transporten stiger bestandig høiere og høiere, og gaae de saaledes videre, saa kommer Tabet; men til en Gaard af henimod 20 Tdr. Hartkorn er der vel ffeet Sammenlægning til stor Fordeel for en Dekonom, der har gjort det paa en rigtig økonomisk Maade, og saa er denne Mand, der saaledes økonomisk kan gjøre det, bestandig istand til at kunne give mere for den tillæggende Parcel; naar Gaarden, hvorfra denne tages, ligger ved hans egen, end en Fremmed. Han kan opdrive Prisen overdreven høit. At den større og større Sammenlægning derimod bliver til Tab, det kommer af Begjærligheden, der stedse vil have mere og mere; men den Fristelse frefse vi den jevne Landmand fra, ved at sætte Bestemmelsen — i det Høieste — til 12 Tønder Hartkorn. Bonitetten maa der ogsaa tages Hensyn til, som jeg

før berørte, og jeg vil endnu henvende Opmærksomheden lidt mere derpaa, thi den Gaard, som med 12 Tønder Hartkorn i de bedste Egne, til Taxt 16 a 24, kan drives med 4 eller 6 Heste, den kan i magrere Egne, med samme Hartkorn, hvor Jordboniteten efter dens Taxt er kun 9 og derunder, ikke drives med det dobbelte Folkehold og det dobbelte Kreaturhold, og det vil der blive en langt større Gaard, som indtager et langt større Areal. Derfor er det med Overlag, at jeg har bestemt disse Sammenlægninger fra 8—10 og 12 Tønder Hartkorn efter Jordens Bonitets forskjellige Taxter. Det sees af hvad den ærede Drdsfører anførte med Hensyn til Bevillingsveien, at han meente, at Bevillingerne til den store Sammenlægning kunde reddblive, dersom Loven ikke udkom, saa at der kunde tillades Sammenlægninger i samme Udstrækning, som før er ffeet i de sidste 20 Aar; men jeg troer, at han heri meget feiler. Jeg vil nok troe, at den ærede Indenrigsminister havde Lyst til at fortsætte med samme Bevillingsvei, som i Christian den Ottendes Tid; men det skulde meget undre mig, om Rigsdagen og Folketstemmen ikke skulde have den Indskydelse, naar denne Lov ikke gif igjennem, at han ikke mere ved Bevillinger vilde kunne tillade Sammenlægning uden med den lovlige Indskrænkning. Det vilde jo da blive en moralsk Umulighed for ham at gjøre det, altsaa fra den Side troer jeg nok, vi kunne være rolige.

J. M. Hansen: Der var et Par af den ærede Drdsførers Bemærkninger, som trænge til at besees lidt nærmere. Han gjorde opmærksom paa, at det ikke var nok at forkaste denne Lov, naar man frygtede for en altsfor udstrakt Sammenlægning, thi det kunde, efter den nuværende Tilstand, ffee ad Bevillingsveien. Nu har allerede den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) gjort opmærksom paa, hvilken stor Forskjel der er imellem, om man har en Lov liggende for sig, der giver en ubetinget Frihed, eller om man først skal gaae ad Bevillingsveien, og denne Forskjel er virkelig ikke ubetydelig. Med Hensyn til, som den ærede Drdsfører antydede, at stille Forslag om at have Regjeringens Ret til at give saadanne Bevill-